

Protokoll fra Teams-møte i rovviltnemnda for region 8 den 23.9.2020

Arbeidstid: fem timer møte og tre timer forberedelse

Deltagere:

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen, leder	Siv Grethe Aarnes, Miljødirektoratet
Fred Johnsen	Aase Berg, FMTF, landbruk
Trine Noodt	Ann Maret Eira, Næring og rovvilt i Finnmark
Mari Siljebråten	Susanne Hanssen, Miljødirektoratet
Jon Nikolaisen, vara	Klemet Erland Hetta, Bondelaget
	Berit Gjerstad, Mattilsynet
	Emil Halvorsrud, SNO
	Rasmus Høyning, FMTF, miljø
	Jonas Kindberg, Rovdata
	Morten John Mikkel Utsi, FMTF reindrift
	Ajna Nystad, Bondelaget
	Bjørn Tore Søfting, Bondelaget
	Elle-Risten Wigelius, FMTF miljø
	Jan Ottar Østring, Bondelaget
	Andreas Røsæg FMTF, miljø

Sakliste

17/20 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
18/20 Rovdata – bestandsovervåking, samarbeid med naboland (30 min presentasjon)	
19/20 Miljødirektoratet – nytt fra Miljødirektoratet (30 min presentasjon)	
20/20 Bondelaget – fokustema og utfordringer fra Bondelaget (20 min presentasjon)	
21/20 SNO – Bjørn; DNA-innsamling og merkeforsøket i Bardu (20 min presentasjon)	
22/20 Mattilsynet – årets beitesesong, Mattilsynets oppfølging av bjørn i Bardu (20 min)	
23/20 Orienteringer	s. 2
24/20 Saker til informasjon	s. 2
25/20 Videreføring av prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark	s. 3
26/20 anbefaling kvote for jakt på gaupe	s. 3
27/20 Rovviltnemnda ber Fylkesmannen om å prioritere sekretariatsarbeidet	s. 12

Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Godkjent som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 23.9.2020.

18/20 Rovdata – bestandsovervåking, samarbeid med naboland

19/20 Miljødirektoratet – Nytt fra Miljødirektoratet

20/20 Bondelaget – fokustema og utfordringer fra Bondelaget

21/20 SNO – Bjørn; DNA-innsamling og merkeforsøket i Bardu

22/20 Mattilsynet – årets beitesesong, Mattilsynets oppfølging av bjørn i Bardu

23/20 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

24/20 Saker til informasjon

Oppdrag om flytting av familiegruppe av brunbjørn (binne med unger) – Bardu kommune

Veterinærfaglig vurdering av gjennomføring av flytting av en familiegruppe av bjørn

Faglig vurdering av gjennomføring av flytting av en familiegruppe av bjørn

Utakt i bestandsforvaltning av jerv i Finnmark

Endringer i forskrift om utøvelse av jakt felling og fangst, vedrørende fellingsmetoder for jerv

Faglig tilrådning – klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 8 2020/2021

25/20 Videreføring av prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda viderefører prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark. Stabbursnes Naturhus og Museum blir fortsatt arbeidsgiver. Nemnda ser det som en stor fordel om prosjektmedarbeider fortsetter.

Kontorsted kan være delt. Årlig tilskudd til prosjektet økes tilsvarende kontorleie i Kautokeino. Årlig tilskudd til prosjektet forespeiles å bli rundt 900 000 kroner. Rovviltnemnda mener det er viktig med kontinuitet og forutsigbarhet i prosjektet, nemnda garanterer derfor for støtte i 2021. Prosjektperioden går ut 2023. Rovviltnemnda ber om at Fylkesmannen har en fast kontaktperson for prosjektet.

Rovviltnemnda ber om at prosjektet innkaller til referansegruppemøte, og etter det til styringsgruppemøte, hvor prosjektet konkretiserer satsningsområder og mål samt hvordan disse skal nåes i prosjektperioden. Dette i god tid før prosjektet skal legge frem søknad om støtte til driftskostnader for prosjektet 2021. Da kan prosjektbeskrivelse og aktivitetsplan forankret i referansegruppe og styringsgruppe legges ved den søknaden.

Saksfremlegg

Sekretariatet viser til sak 9/20 på rovviltnemndas møte den 10.6.2020. Vi viser videre til saksfremstilling for møtet i styringsgruppe for prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark, sak 3/20.

26/20 Anbefaling kvote for jakt på gaupe

Vedtak:

Enstemmig vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda gir Miljødirektoratet følgende tilrådning til kvote:

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland:

Kvote på åtte – 8 – gauper i B-området i kommunene Kvæangen, Nordreisa, Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Tromsø, Balsfjord, Målselv, Senja, Dyrøy og Sørreisa.

Gaupekvote i Finnmark:

2 gauper i B-området i Finnmark.

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om anbefaling av kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved Fylkesmannen i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på gaupe gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todeltede målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringene i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltnemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom Troms og Finnmark i fylket. Bestandsmålsetting for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være i Finnmark og seks ynglinger i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de ulike bestandsmålene for Troms og for Finnmark, vektlegges og søkes nådd det enkelte år. Bestandsmålloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 4, 5 og 11 familiegrupper i region 8, og dette gir et snitt på 6,7 familiegrupper. Rovviltnemnda har dermed ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften. Det er da Miljødirektoratet som fatter vedtak om kvote, rovviltnemnda vedtar en anbefaling av kvote ovenfor Miljødirektoratet.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 8,5, 5,5 og 11 familiegrupper (gjennomsnittlig 8,3 ynglinger i perioden 2018–2020). Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe, f.eks. i 2011 delte Nordland og Troms én yngling, og i 2012 delte regionene to ynglinger. Rombaken er en mer naturlig grense, og derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

På møte for rovviltnemnda i region 8 den 21.1.2015, sak 4/15 om samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 ble det vedtatt at avtalen videreføres inntil en av partene sier den opp. Rovviltnemnda i region 7 vedtok på sitt møte den 20.5.2015 i sak 10/2015 videreføring av avtalen inntil en av partene sier den opp.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke

naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx <http://scandlynx.nina.no/>) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaube med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2020 fant de at det var 11 familiegrupper i Nordland og 11 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav tre i Finnmark. Til sammenligning var det i 2019 5,5 familiegrupper i Nordland og fem familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav én i Finnmark.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegruppe (Nilsen m.fl. 2011).

Siden sommeren 2019 er det i Troms og Finnmark registrert en avgang på 7 gauper; to unger påkjørt av bil i Nordreisa og Kåfjord høsten 2019, og ved skadefelling; en unge i Lyngen 16.2.2020, en voksen hunn i Tana 29.2.2020, en voksen hann i Nordreisa 12.3.2020, en voksen hunn i Porsanger 24.3.2020 og en voksen hann i Storfjord 5.5.2020.

I 2020 var det i Nordland 43 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe før 5. september. I Troms og Finnmark var det i 2020, per 5. september dokumentert tre sau og lam tatt av gaupe, alle tre i Kåfjord.

I 2019 var det i Nordland 59 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, 30 av disse før 5. september. I Troms var det i 2019 13 sau og lam som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, 5 av disse ble funnet før 5. september. I Finnmark var det ingen sau som ble dokumentert

eller antatt tatt av gaupe i 2019.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Troms og Finnmark 216 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 105.

I perioden 1.9.2019–1.9.2020 var det i Nordland 118 rein som ble dokumentert/antatt drept av gaupe. Tilsvarende periode året før var tallet 120.

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (Andersen m.fl. 2013) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent ($\lambda=1,20$), men med en betydelig grad av variasjon mellom regioner, år, og individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser Andersen m.fl. (2013) i en teoretisk beregning at en avskytning på 16,7 % av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Selv om vi mangler finskala kunnskap om alderssammensetning av hunngauper, fødselsrate, overlevelse, og tids- og romlighetsvariasjon i byttedyr, kan det tyde på at tilgang til byttedyr er relativt stabil og oversiktlig i Troms, og mer avhengig av sesong og ikke så oversiktlig i Finnmark (Walton m.fl. 2016). Dvs. at en kan forvente en mer stabil produksjon og rekruttering av avkom i Troms enn i Finnmark. På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt. Derfor, vurderer sekretariatet beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i Mattisson m.fl. 2015, Odden m.fl. 2014, Walton m.fl. 2016, og Linell og Tveraa (2015). Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

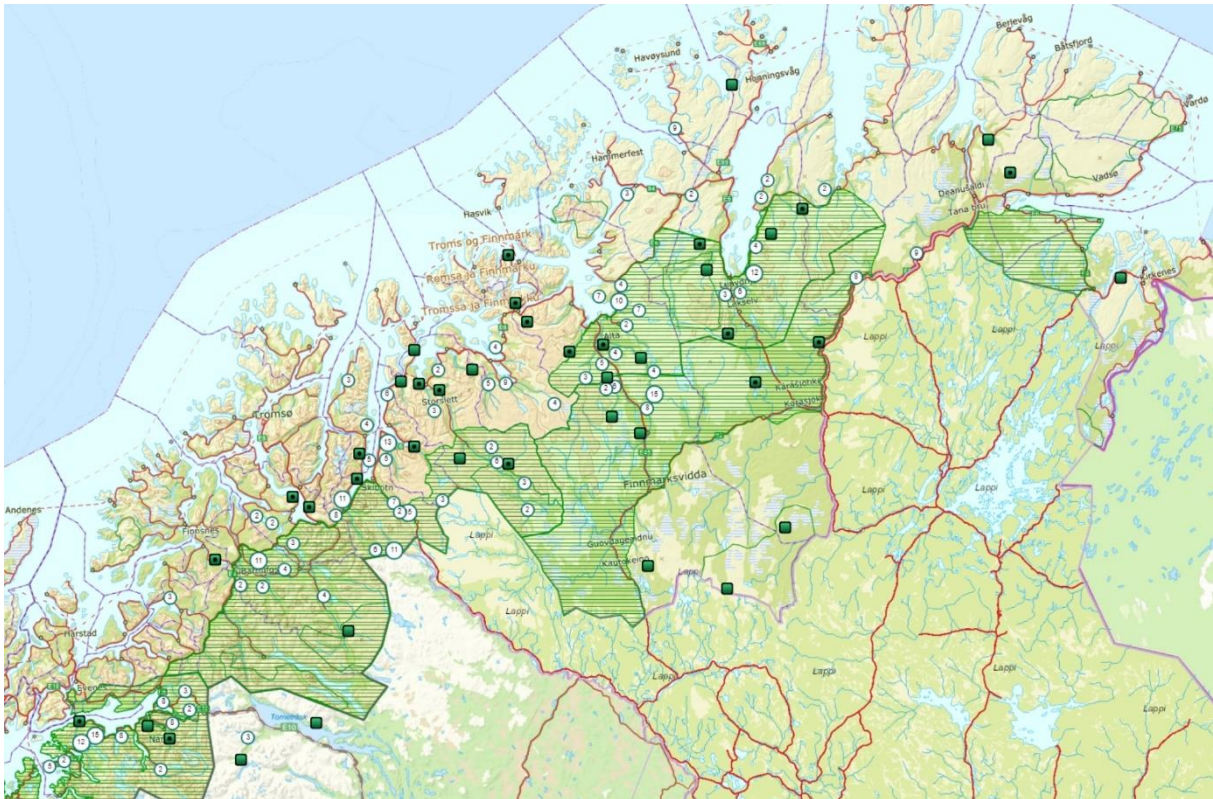
Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, m.fl. 2011).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereducerende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Tilgang til rein vinteren før fødsel av unger, og tilgang til rein vinteren etter fødsel påvirker sterkt sannsynlighet for at gaupe får avkom, og at avkom blir rekruttert til bestanden (Walton m. fl. 2016). Dette avhenger av både årlige variasjoner i klima og migrasjonsmønstre av rein innenfor revirarealene til gaupe, og tilgang til alternativt byttedyr om rein ikke er tilgjengelig om vinteren (Mattisson m.fl. 2015, Tveraa og Linell 2015, Walton m.fl. 2016). I tillegg er det mer sannsynlig at eldre hunngauper får avkom enn yngre gauper (Nilsen m. fl. 2012).

Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt på gaupe.

Figur 1. Rein og sau som etter undersøkelse av SNO er dokumentert eller antatt drept av gaupe i perioden 1.9.2018–1.9.2020. I hvite sirkler angir tallet hvor mange dokumenterte som ligger bak sirkelen. Skravert område angir A-området for gaupe. Legg merke til at det er lite dokumentasjon i Sør-Troms i denne perioden. Tap i indre Troms er i hovedsak til svensk rein, og svenske reindriftsutøvere har ikke samme dokumentasjonsordning, derfor må det antas at dokumentasjonsgraden er langt lavere i Indre Troms.

Finnmark – beregning av jaktkvote

Bestandsmålet i Finnmark er på 4 familiegrupper av gaupe. De tre siste årene er det registrert 1,7 familiegrupper i snitt (1, 1 og 3). Dokumentert tap av rein til gaupe sist vinter indikerer at bestanden er noe høyere enn registreringene viser. Skadene er fordelt over store deler av Finnmark. Majoriteten av skadene er i A-området og langs grensene til B-området.

Rovviltforskriften § 7 sier at roviltnemndens vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske forhold, bestanden og skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. Rovviltnemnda har gitt føringer i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Det foreslås derfor at det kun åpnes for jakt i B-området med følgende kvote:

2 gauper i B-området i Finnmark.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

Bestandsmål for Troms er 6 familiegrupper. De siste tre årene er det registrert 3, 4 og 8 familiegrupper i henholdsvis 2018, 2019 og 2020. Dette gir et snitt på fem. Vi har ingen kjent avgang av voksne hunngauper i dette området over årene 2018, 2019 og 2020.

Rovviltnemndas forvaltningsplan av 10.10.2013 har klare føringer på at bestandsmålene skal nås innenfor A-områdene, mens det skal være et høyt trykk på uttak i B-områdene.

Dokumenterte tap til gaupe er lavest sør i regionen. Derfor vil ikke sekretariatet tilrå å åpne for kvotejakt på gaupe sør for Målselv, Sørreisa og Dyrøy.

Sekretariatet mener en kvote på åtte gauper i nordlige B-område for gaupe i Troms, ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det foreslås derfor at det åpnes for jakt i B-området med følgende kvote:

Kvote på åtte – 8 – gauper i B-området i kommunene Kvænangen, Nordreisa, Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Tromsø, Balsfjord, Målselv, Senja, Dyrøy og Sørreisa.

Nord i Nordland

I Nordland er forvaltningsplanen revidert i 2017, med justeringer vedtatt av nemnda 30.5.2018. Gaupe skal i Nordland forvaltes etter følgende prinsipper:

- *Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.*
- *Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.*
- *Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.*
- *Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.*
- *Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.*
- *Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

De siste årene er det ikke dokumentert familiegrupper av gaupe i samarbeidsområdet med Nordland, men registreringssesongen 2019/2020 ble det i Nordland registrert fire familiegrupper nord for Fauske. Nord for Rombaken ble det våren 2020 dokumentert en rein tatt av gaupe og sommeren 2020 ble tre sau dokumentert tatt av gaupe her. I 2019 ble tre sau og tre rein dokumentert eller antatt tatt av gaupe i samarbeidsområdet med Nordland.

I Sør-Troms er det ikke dokumentert tap til gaupe siden 1.1.2018. Det ser ut til at tapene som de to siste to år er dokumentert i Nordland nord for Rombaken kommer fra gaupe/r som har nordlig eller vestlig grense for sitt hjemmeområde her. Altså at gaupen/e ikke i særlig grad bruker området nord og vest for Bjerkvik. Ut fra dette vil vi anbefale at en eventuell kvote i Narvik også omfatter de siste to års tapsområde nord for Rombaken.

27/20 Rovviltnemnda ber Fylkesmannen om å prioritere sekretariatsarbeidet

– Vedtak –

Rovviltnemnda retter denne anmodningen til Fylkesmannen i Troms og Finnmark. Fylkesmannen er sekretariat for roviltnemnda. Sekretariatet er avgjørende for at roviltnemnda skal virke i henhold til roviltforskriften §§ 5–8 jf. § 1. Rovviltnemnda anmoder om at Fylkesmannen prioriterer sekretariatsarbeidet og ressurser til rullering av forvaltningsplanen i 2021. Videre anmoder roviltnemnda om at Fylkesmannen setter av tilstrekkelig ressurser til at Fylkesmannen kan håndtere de løpende oppgavene knyttet til roviltforvaltning.

Drift av nemnder og sekretariat Kap. 1420.21

I 2020 fikk nemnda tildelt 1 200 000 til drift av nemnder og sekretariat. Disse midlene skal dekke møtegodtgjørelse og reise til nemnda og drift av sekretariatet. Drift av sekretariatet vil si lønn og reise i forbindelse med roviltnemndsarbeidet. De siste årene har nemnda brukt ca. 500 000 til møtegodtgjørelse og reise. Det ville for 2020 bety 700 000 til sekretariatsarbeidet.

Styrking av saksbehandlerkapasitet rovilt Kap. 1420.21

I 2020 fikk Fylkesmannen i Troms og Finnmark 1 000 000 i lønnsmidler til videreføring av økt kapasitet ved enkelte sekretariat/fylkesmannsembete (styrking av saksbehandlerkapasitet rovilt).

Tjenestekjøp rovilt Kap. 1420.21

Kan for eksempel brukes til forskning og utredning som hjelper til med utvikling og iverksetting av effektive forebyggende tiltak, eller evaluering av effekter av igangsatte tiltak. Er en driftspost som bare skal belastes utgifter til tjenestekjøp, lønn reise og annen drift. Her er Fylkesmannen tildelt 1 800 000.

Rullering av forvaltningsplanen

Rovviltnemndas forvaltningsplan er fra 2013, den skulle rulleres i løpet av 3–4 år, men er enda ikke rullert. En god rullering av planen krever involvering av mange interessenter og er et omfattende arbeid for sekretariatet, som krever ekstra ressurser utover årlige driftsmidler for sekretariatet. Rovviltnemnda ber Fylkesmannen om å gå i dialog med Miljødirektoratet for ekstra ressurser til rullering av forvaltningsplanen i 2021.

Løpende oppgaver knyttet til roviltforvaltningen

Rovviltnemnda registrerer at Fylkesmannen har problemer med å håndtere de løpende oppgavene knyttet til roviltforvaltningen. Vi registrerer støy rundt sen behandling av erstatningssøknader og klagebehandlinger på disse. Vi ser at søknader om FKT-midler burde vært fulgt opp på en bedre måte. Vi registrer at Fylkesmannens saksbehandlere innen rovilt oppleves som vanskelige å nå på telefon. Vi får henvendelser om sene utbetaling av dusører for roviltmeldinger, som er avgjørende

for gode bestandsregistreringer. At Fylkesmannen raskt håndterer løpende oppgaver innen rovviltforvaltningen på en overbevisende måte er avgjørende for tilliten til rovviltforvaltningen.

Konklusjon

Rovviltnemnda har de siste to årene, tiltagende det siste året, sett at Fylkesmannen ikke har tilstrekkelig ressurser til rovviltforvaltningen. Løpende oppgaver knyttet til rovviltforvaltningen går på bekostning av sekretariatsarbeidet. Rovviltnemnda har vært fornøyd med sekretariatet, og vil ha dette tilbake. Midler til drift av nemnder og sekretariat, samt til styrking av saksbehandlerkapasitet rovvilt og til tjenestekjøp rovvilt er ikke mer enn de må være.

Andre midler må være tilstrekkelig til å dekke de løpende oppgavene knyttet til rovviltforvaltningen i Troms og Finnmark. Et fylke som har en stor andel av kongeørnbestanden i Norge, skal ha 6 av 13 norske bjørneynglinger, 10 av 39 norske jerveynglinger og 10 av 65 gaupeynglinger, og som samtidig har rundt 150 000 sau på utmarksbeite og rundt 80 prosent av tamreinen som er på beite i Norge. Rovviltnemnda ber Fylkesmannen se til dette når det prioriteres midler til antall årsverk som jobber med løpende oppgaver knyttet til rovviltforvaltningen.